Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

Opkomende stoffen: hoe krijgen we de keten waterdicht?

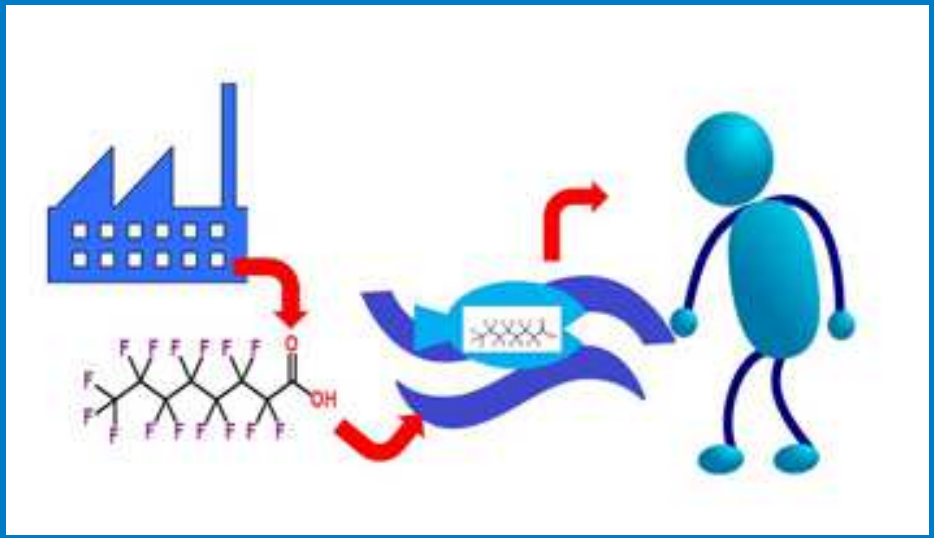

Marjan van Giezen
Plv.dir. DG Water en Bodem
Ministerie Infrastructuur en Water

Waterkwaliteit is verbeterd, als je terug kijkt...

- Na decennia slechte waterkwaliteit: soorten keren terug;
- Inspanningen van rijk, regio’s, maatschappelijke organisaties en bedrijven;
- Relaties andere beleidsvelden: landbouw, energie, klimaat, circulaire economie
- Kaderrichtlijn Water zorgt voor Europese inbedding.

Maar waar staan we nu?

Amsterdam City Swim 2018 afgelast, maar samen tegen ALS!

Op 9 september 2018 zou de 7e editie van de Amsterdam City Swim plaatsvinden, maar helaas werd deze afgelast. Het water voldeed niet aan de zwemwaternorm, waardoor de gezondheid van deelnemers in gevaar kon komen.

Sponsorrecreanten mogen niet meezwemmen met Elfstedentocht Van der Weijden

VANDAAG, 16:20

BINNENLAND, OPENWATERZWEMMEN

De waterschappen verbieden recreanten om dit weekend mee te zwemmen met de Elfstedentocht van olympisch kampioen Maarten van der Weijden. De waterkwaliteit is daarvoor te slecht vanwege de aanwezigheid van de E. coli-bacterie. De tocht van Van der Weijden zelf gaat wel door.

Waterkwaliteit in een chemische maatschappij

- Nieuwe stoffen: ‘we zijn er blij mee, we hebben er last van’.
- miljoenen nieuwe stoffen per jaar gesynthetiseerd
- gewenste innovaties ⇔ onbekende effecten

Berkel, afwateringskanaal Coevorden, Geul

Van incidentmanagement naar structurele aanpak

- Nieuwe stof en onbekend effect? > aantal incidenten gehad (GenX, Pyrazool)
- Kost veel tijd en inzet, terwijl niet elke nieuwe stof risicovol is
- Inzetten op structurele aanpak: zoveel mogelijk aan de voorkant voorkomen
- Daarmee inzet richten op meest risicovolle stoffen
- Maar, incidenten nooit 100% te voorkomen

nrc.nl

Binnenland Buitenland Economie Cultuur Sport Opinie Wetenschap Tech & Media Meer

Chemische stof pyrazol gevonden in de Maas

NRC 5 augustus 2016

Het water in de rivier de Maas is vervuild gemaakt met de chemische stof pyrazool, doordat een zuiveringsinstallatie op het industriecomplex Chemelot in Sittard niet goed functioneerde. De vervuiling is zo groot dat de Waterleiding Maatschappij Limburg voorlopig geen Maaswater kan gebruiken voor de drinkwaterwinning. Dat meldt de site 1Limburg. De problemen moeten binnen een week verholpen zijn. De vervuiling zou geen gevolgen hebben voor de volksgezondheid.

Opmerkingen? Mail ons

Structurele aanpak

› Uitvoeringsprogramma opgesteld met ketenaanpak

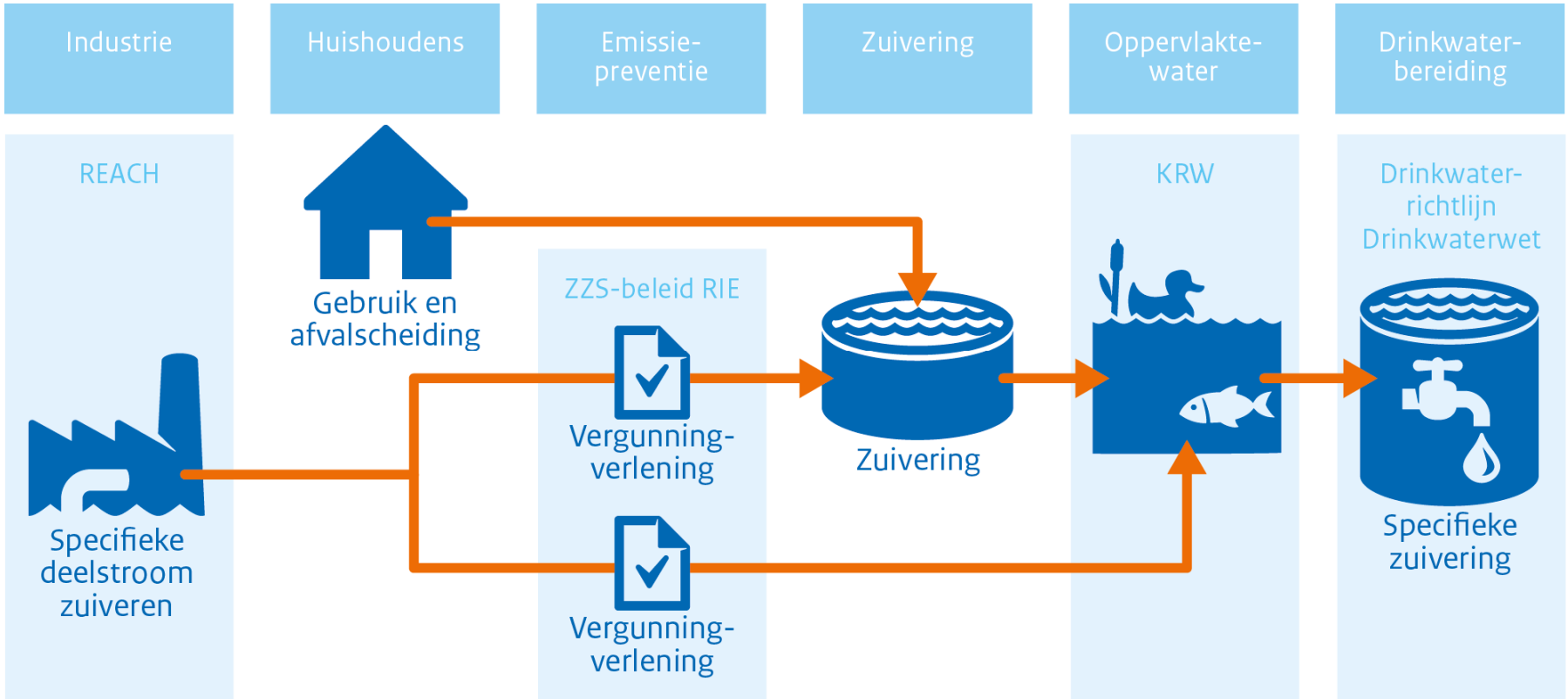

Ketenaanpak: van productontwikkeling tot (afval)markt!

- Voorkomen (bronaanpak)
  - Doorlichten vergunningverlening
  - Kennis vergroten bij vergunningverleners
    - Kennis - Capaciteit
- Effect verminderen / risico's verlagen (minimaliseren)
  - REACH (EU)
  - normen / richtwaarden (Rijk)
- Zuiveren wat er toch in milieu terecht komt

  Indirecte lozingen
  - Verantwoordelijkheden niet altijd duidelijk in praktijk

  > Huishoudelijke lozingen
  - Aansluiten bij pilots RWZI's in het kader van ketenaanpak medicijnresten
- Keten sluiten: blijven verbeteren kennis opkomende stoffen (continu proces)

Waaruit bestaat een ketenaanpak?

- Structurele aanpak, van bron tot afvalwater
- Gesprekken met en in de keten
- Onderhandelingen in Brussel
- Samenwerken waar het kan, normen waar het moet
- Versnellingstafel Stoffen (bestuurlijk)
- Besluitvorming minister en Tweede Kamer (politiek)

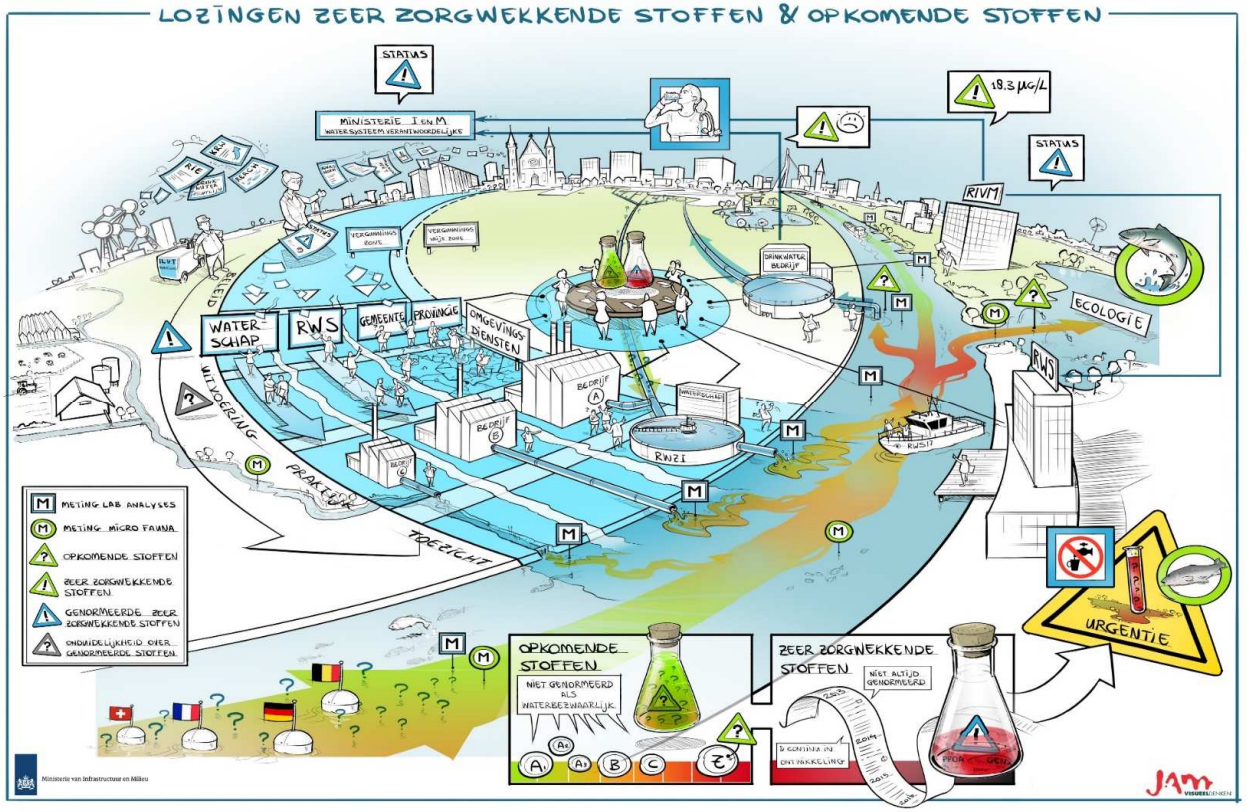

Ketenaanpak medicijnresten

- Brede verwijdering medicijnresten
  - Geneesmiddelen worden niet verboden
  - Teveel stoffen voor individuele verwijdering
  - Ook stoffen actief in zeer lage concentraties
  - Constant nieuwe stoffen
  - Bijvangst andere micro-verontreinigingen

- Biologische effectmeting onderdeel bijdrage-regeling demo’s zuivering

Iedereen in de keten een verantwoordelijkheid

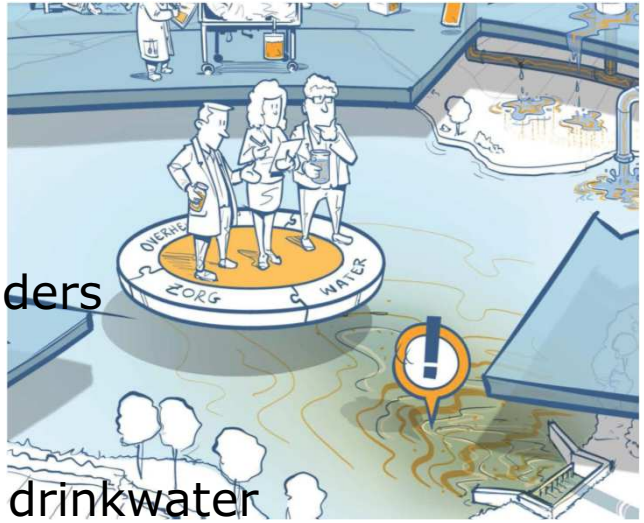

Bevoegdheden zijn verdeeld:

- Rijk — Wetgeving, normen, algemene kaders (Handboeken)
- RWS — Vergunningverlening, monitoring
- Drinkwaterbedrijven — Monitoren, leveren goed en veilig drinkwater
- Waterschappen — Monitoren, vergunningverlening
- Provincies/gemeenten (Omgevingsdiensten) — Vergunningverlening indirecte lozing via RWZI

Van productontwikkeling tot (afval)markt

Industrie

- Alle informatie aanleveren over stoffen in productieproces
- Complete vergunningaanvraag
- Motie Van Eijs/Kröger: industrie moet alle informatie verschaffen aan drinkwaterbedrijven
- Zorgplicht > bij onzekerheid/onbekendheid nieuwe stoffen

Rijk

- Inzet in EU op stoffenbeleid
- Wetgeving en normering/richtwaarden (pyrazool, PFOA, GenX)
- Check vergunningen
- Kennis en capaciteit
- handhaving

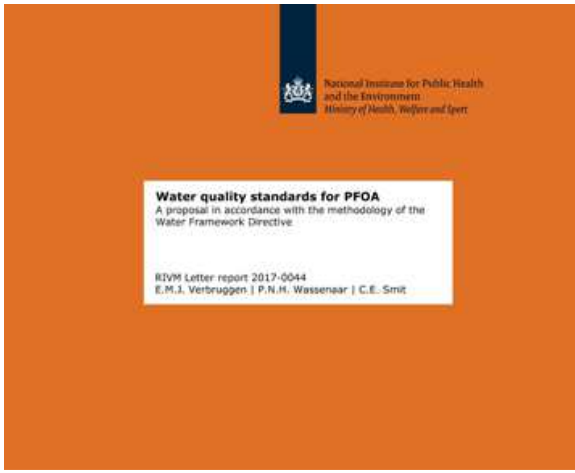

Van productontwikkeling tot (afval)markt

Andere overheden (waterschappen, gemeenten/provincies

Vergunningverlening / wettelijke instrumenten

- Kennis en capaciteit
- Check vergunningen
- handhaving

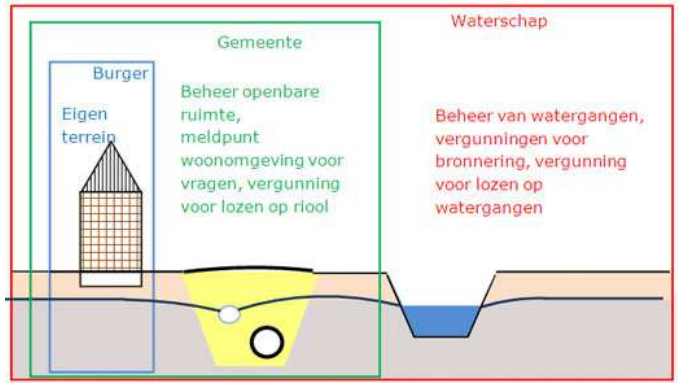

Drinkwaterbedrijven

- Screening en biomonitoring innamewater
- Kennis van stoffen
- Wettelijke zorg voor leveren van goed drinkwater
- Wettelijke instrumenten als signaleringswaarde
- mogelijkheid innamestop

Hoe krijgen we de keten waterdicht?

- Een ketenaanpak werkt alleen als de keten gesloten is
- Iedereen een verantwoordelijkheid
  = iedereen doet mee
- Uitvoeringsprogramma Opkomende Stoffen
- Afspraak = afspraak; norm of geen norm!

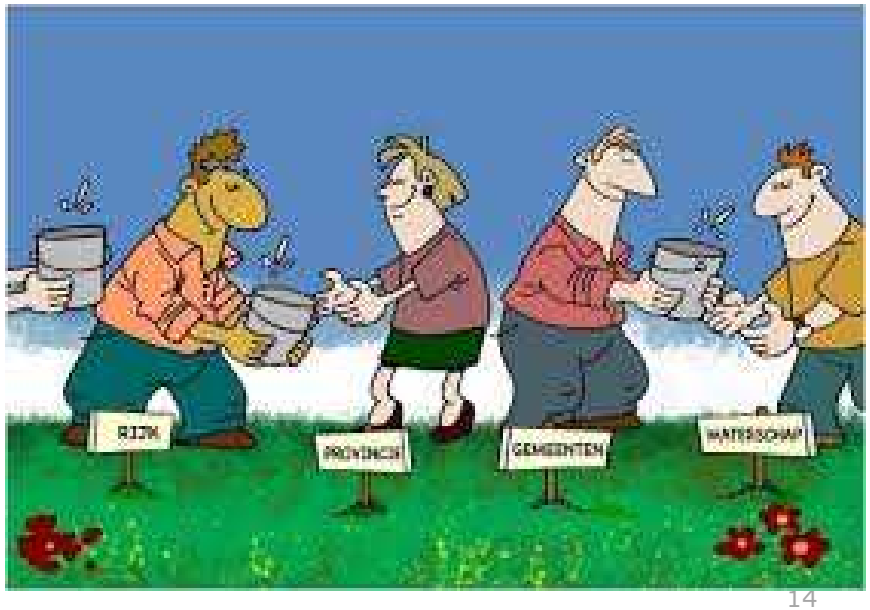

Oftewel op zijn Cruyffs:
"Winnen doe je met zijn allen"